

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/43/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2618200230
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2618200230.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Martina Valentová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: 1. D. Y., nar. XX.X.XXXX a 2. G. Y., nar. XX.X.XXXX, obaja adresa: XXX XX Y. XXXX/B, obaja zastúpení procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, so sídlom Senica, Vajanského 17, deti rodičov: matka - neb. H. F., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom: XXX XX Y. č. XXXX/B a otca - R. Y., nar. X.X.XXXX, adresa: XXX XX T. S., X. XXX, o návrhu starého otca G. F., nar. XX.XX.XXXX, adresa: XXX XX Y. XXX, na zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti, za účasti T. A., nar. XX.XX.XXXX, adresa: XXX XX Y. XXXX/B, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 10P/6/2018-107 zo dňa 12.5.2020, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zveril maloletého D. Y., nar. XX.X.XXXX a maloletého G. Y., nar. XX.X.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca G. F., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bude maloleté deti vychovávať, zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom II. určil povinnosť otcovi platiť výživné na maloletého D. vo výške 100,- Eur mesačne a na maloletého G. vo výške 100,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom III. rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každú nedeľu v čase od 10.00 h do 17.00 hod. s tým, že starý otec je povinný deti na styk s otcom pripraviť, otcovi ich odovzdať riadne a včas a otec je povinný deti vrátiť starému otcovi riadne a včas v mieste bydliska maloletých detí; výrokom IV. súd zrušil uznesenie Okresného súdu Senica sp. zn. 11P/24/2017-10 zo dňa 19.6.2017; výrokom V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania; výrokom VI. rozhodol, že o nároku na náhradu trov štátu rozhodne samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 45 ods. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, § 62 ods. 1, 2, 5, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine a vecne tým, že starý otec maloletých detí sa domáhal ich zverenia do svojej náhradnej osobnej starostlivosti nakoľko po smrti matky, ktorej boli deti pôvodne zverené do osobnej starostlivosti, keďže rodičia spolu nežili, boli deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jej partnera T. A., ktorý však osobnú starostlivosť o mal. deti nezvláda a podobne ako ich biologický otec, im nedokáže vytvoriť vhodné podmienky pre ich výchovu. Navrhovateľ dôvodil, že on sám má predpoklady zabezpečiť riadnu starostlivosť o svojich vnukov a ich zverením do jeho starostlivosti zostane zachovaná stabilita prostredia, v ktorom sa deti v súčasnosti zdržiavajú.

3. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že mal. D. a mal. G. sú deťmi neb. H. F. a R. Y.. Mal. deti boli v osobnej starostlivosti matky a po jej smrti boli neodkladným opatrením zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jej partnera T. A.. Biologický otec sa o deti nezaujímal a na ich výživu neprispieval. V čase smrti matky mal. detí starý otec súhlasil so zverením detí do osobnej starostlivosti p. A., pretože bol partnerom ich matky a žili spolu v spoločnej domácnosti. S deťmi bol v pravidelnom kontakte, nakoľko býva neďaleko od nich. V ostatnom čase však deti plakali a nechceli odísť z domácnosti navrhovateľa. Starý otec býva v rodinnom dome, ktorého vlastníkmi sú v 2/3-inách s manželkou a v 1/3-ine brat navrhovateľa, ktorý má bytovú otázku vyriešenú. Ide o 3-izbový dom s kuchyňou a príslušenstvom, má v ňom vytvorené vhodné podmienky pre vnukov. Od októbra 2017 žije starý otec v domácnosti sám, manželka sa odsťahovala k svojej matke a chcú sa dať rozviesť. Starý otec je zamestnaný na K. C. Y. ako vodič - elektrikár na dobu neurčitú s netto zárobkom cca 600,- Eur mesačne. Od začatia konania sa deti s otcom stretli 2-krát, a to u znalca v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku a potom im na Mikuláša doniesol balíčky do školy. Viackrát sa otec s deťmi nestretol ani iné stretnutie neinicioval. Deti majú mobilné telefóny, navrhovateľ nemá vedomosť o tom, že by otec deťom telefonoval. T. A., ktorému boli deti dočasne zverené do osobnej starostlivosti po smrti ich matky s návrhom starého otca súhlasil. Poprel, že by deti bil, uviedol, že musel na ne zvýšiť hlas, pretože by mu vyliezli na hlavu. Nevedel uviesť, či biologický otec prispieval na výživu detí. Na výživné prispievali rodičia otca detí, teda starí rodičia. V súčasnosti otec platí výživné 100,- Eur, ktoré peniaze mu nosia starí rodičia z otcovej strany. T. A. sa s matkou detí spoznal v čase, kedy bývala v azylovom dome, kam s deťmi odišli, pretože ich jej partner a biologický otec detí bil. Starý otec sa deťmi stretáva pravidelne. Otec detí s návrhom starého otca nesúhlasil. Dôvodil, že v minulosti nepodal návrh na zverenie detí do svojej osobnej starostlivosti, pretože chcel, aby ukončili školu. Potvrdil, že keď žili v spoločnej domácnosti, tak viackrát udrel matku, pretože mu brala peniaze. V súčasnosti žije v domácnosti s partnerkou, s ktorou majú spoločne dve maloleté dcéry a ďalšou dcérou jeho partnerky. Žijú v rodinnom dome jeho otca, spolu s otcom a bratom s rodinou. Majú k dispozícii 2 kúpeľne, 3 izby a štvrtú izbu otec prerába. Jeho družka je na materskej dovolenke, poberá rodičovské dávky v sume 214,- Eur. Otec je zamestnaný v spoločnosti A. G. Y. s.r.o., S. s mesačným netto príjmom cca 1.100,- Eur. Spláca úver v celkovej výške 19.500,- Eur v splátkach 270,- Eur mesačne. Ďalej platí 100,- Eur otcovi na nájom, sumu 38,- Eur za TV a mobil 20 - 30,- Eur mesačne. Otec s návrhom starého otca nesúhlasil preto, že tento chová domáce zvieratá a nechce, aby jeho deti vyrastali v špinavých podmienkach. Uviedol tiež, že s deťmi sa nekontaktoval, nakoľko im starý otec zmenil telefónne čísla. Úrad práce, soc. vecí a rodiny Senica potvrdil, že T. A. žil s deťmi v spoločnej domácnosti od roku 2010. Matka detí bola dlhodobou chorá, posledné 3 mesiace bola v nemocnici. Rodina žila v 2-izbovom obecnom byte s mesačnými nákladmi na nájomnom v sume 180,- Eur a elektrinu v sume 35,- Eur. Mal. D. je žiakom základnej školy, učí sa horšie, má diagnostikovanú dyslexiu a dysgrafiou, v škole má asistenta, má problémy so sluchom. Mal. G. je žiakom základnej školy, učí sa dobre. Deti navštevujú školský klub, za ktorý sa platí 14,- Eur mesačne. Stravujú sa v školskej jedálni, kde sa platí 51,04 Eur mesačne. Zo správy zamestnávateľa starého otca - K.N. Y., mal súd preukázaný jeho priemerný čistý mesačný príjem vo výške 565,- Eur.

4. Súd vo veci vykonal aj znalecké dokazovanie. Znalec PhDr. Karol Kleinmann, PhD. zistil, že vzťah mal. detí k starému otcovi je pozitívny, sťažujú sa na prísnejšiu výchovu a určité obmedzenia v bežnom živote. U biologického otca by očakávali menej kontroly a viac voľnosti. Aktuálne by preferovali pobyt skôr u biologického otca. Podľa znalca však ide skôr o vypočítavosť, lebo vedia, že nové prostredie a rodina ich nebude toľko kontrolovať. Citová väzba starého otca k maloletým deťom je dostatočná pre ich výchovné vedenie. Citovú väzbu otca ovplyvňuje čiastočne aj finančný prospech, ktorý by biologický otec získal, ak by deti boli u neho. Deti majú k partnerke otca pozitívny vzťah. Ženský prvok im v živote veľmi chýba. Otcova partnerka má však vlastné deti a pravdepodobne by výchove maloletých nemohla venovať toľko času, čo maloletí potrebujú. Na základe výsledkov znalec u otca predpokladal, že ide o bezprostredný typ osobnosti, pre ktorý je typická znížená schopnosť pohotovo reagovať a vystihovať dynamické komplexné premenné. Ide o submisívne a bezprostredne sa prispôsobujúci typ osobnosti, ktorý nedokáže dostatočne oponovať tlakom a stresu. Otec vykazuje výrazné sklony prispôsobovania sa okoliu, hlavne autoritám, je poddajný, snaží sa účelne vpraviť do novovznikajúcich podmienok. Preferuje pokojné a jasne priehľadné prostredie, v ktorom sa vyzná. Nemá potrebu vyhľadávať neustále zmeny. Má sklony voľiť riskantné varianty, môže sa pred okolím predvádzať, v snahe zaujať, získať obdiv a uznanie od druhých. Vo vzťahoch je skôr povrchný, je rád sociálne uznávaný, ale nemá potrebu hlbokých vzťahov. Celkovo jeho prístup k životu je optimistický a pozitívne ladený. Starý otec má pragmatický typ osobnosti, vyhľadáva bezpečný a pokojný spôsob života v stabilnom prostredí. V záťažových situáciách má znížený

tendenciu prežívať úzkosť a podliehať emóciám, naopak má sklony reagovať racionálne a zachovať si „chladnú hlavu“. Zdravotný stav maloletých je problematický, lebo starší je čiastočne nepočujúci a v škole potrebuje asistenta, čo v prípade bydliska u biologického otca zatiaľ nie je zabezpečené. Maloletí sú v období puberty. Pubescenti kladú väčší dôraz na samostatnosť a uvedomovanie si vlastnej osobnosti, zväzňuje sa ich citová stránka a sexuálne záujmy. Kvôli prudkým zmenám v organizme sú v tomto období dospievajúci značne zraniteľní. Pobyť u starého otca spĺňa základné podmienky pre osobnostný vývoj maloletých, i keď maloletí túžia po väčšej voľnosti, ktorú by pravdepodobne mali u biologického otca. Mnohopočetná rodina biologického otca nemá taký priestor na kontrolu školských výsledkov ako má starý otec. V súčasnom období sa výchovné prostredie u starého otca javí ako vhodnejšie pre osobnostný rozvoj maloletých. Lepšie predpoklady na výchovné vedenie maloletých má starý otec. Má väčší časový priestor a aj vhodnejšie podmienky na zabezpečenie kontroly ich správania.

5. Na základe vykonaného dokazovania súd uzavrel, že v súčasnosti je v záujme mal. D. a mal. G., aby boli zverení do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Zverením mal. detí do starostlivosti starého otca sa zachová kontinuita výchovného prostredia, ktoré deti poznajú a v ktorom majú v súčasnosti vytvorený pocit stability a bezpečia. Po smrti matky zabezpečoval osobnú starostlivosť o deti jej partner, ktorý ale v súčasnosti nedokáže deťom vytvoriť vhodné podmienky, ani zabezpečiť sociálne a materiálne podmienky pre osobnú starostlivosť o deti. Otec detí sa o ne nezaujímal, nenavštevoval ich, nekontaktoval ich iným spôsobom, ani im neprispieval na výživné. V minulosti matka s deťmi opustili spoločnú domácnosť vzhľadom na násilie zo strany otca. Otec si založil rodinu, s družkou sa starajú o tri maloleté deti. Otec vytvoril prostredie, v ktorom zabezpečuje starostlivosť o tri maloleté deti a deklaruje záujem aj schopnosť postarať sa aj o mal. D. a G.. Súd ale v prvom rade prihliadal na záujem mal. detí, pričom v danom prípade nie je možné opomenúť správanie otca v minulosti, keď po odchode matky a detí zo spoločnej domácnosti, sa prestal o ne zaujímať, nekontaktoval ich, ani neprispieval na ich výživu. Skutočnosť, že si založil rodinu a dokáže zabezpečiť osobnú starostlivosť o mal. deti, ako aj snaha kontaktovať mal. D. a G., síce naznačuje zmenu jeho prístupu, ale súčasne vyvoláva otázku účelovosti takého správania v snahe vyhnúť sa plateniu výživného. Za daného stavu je v záujme mal. D. a G., aby boli v starostlivosti starého otca a aby otec preukázal svoj úprimný záujem o znovuvytvorenie plnohodnotného vzťahu otca k svojim synom. V tejto súvislosti súd apeluje na starého otca ako aj otca mal. detí, aby vzájomnú averziu neprenášali do vzťahu k mal. D. a G.. Umožnenie pravidelného styku otca s mal. deťmi ako aj korektné dodržiavanie podmienok tohto styku je podstatné pre osobnostný rozvoj obidvoch detí. Súd upravil len minimálny rozsah styku, ktorý si môžu zúčastnené osoby dohodou rozšíriť. Súd teda zveril mal. D. a G. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca a upravil styk otca s mal. deťmi. Pri rozhodovaní o výživnom zohľadnil osobné a majetkové pomery tak na strane maloletých, ako aj na strane ich otca a starého otca. Mal. deti sú žiakmi základnej školy v mieste ich bydliska, pričom mal. D. má vážnejšie zdravotné problémy. Žijú v spoločnej domácnosti so starým otcom - navrhovateľom, ktorý je zamestnaný s mesačným príjmom 565,- Eur. Otec detí žije v domácnosti s partnerkou a tromi mal. deťmi. Je zamestnaný s mesačným príjmom cca 1.100,-Eur. Partnerka je na rodičovskej dovolenke a poberá rodičovské dávky v sume 214,- Eur mesačne. Ich mesačné výdavky v súvislosti s bývaním sú vo výške 168,- Eur a spláca úver vo výške 19.500,- eur v splátkach po 270,- Eur mesačne. Na mal. D. a G. prispieva sumou 100,- Eur mesačne. Porovnaním osobných a majetkových pomerov otca ako aj pomerov mal. detí, súd určil otcovi platiť výživné vo výške 100,- Eur mesačne na každého, ktoré výživné považoval za primerané vzhľadom na vek mal. detí ako i zárobkové možnosti a schopnosti otca.

6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Rozhodnutie o náhrade trov konania štátu si súd vyhradil pre samostatné uznesenie po právoplatnosti rozsudku.

7. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec maloletých detí, a to v celom jeho rozsahu. Dôvodil, že sa domnieva, že súd nevykonal v dostatočnej miere prešetrenie danej situácie v domácnosti otca, čo bol jeden z dôvodov uvedený v rozhodnutí súdu a to, že nemá dostatočné podmienky na starostlivosť o mal. deti. Keďže súd nevykonal potrebné zistenia rozhodujúcich skutočností a nebol zistený úplný stav veci, otec žiadal o nové prešetrenie súčasnej situácie. Otec uviedol, že jeho domácnosť je na príchod maloletých chlapcov plne pripravená. Otec žije v rodinnom dome s družkou J., jej dcérou a ich dvoma spoločnými dcérami. Žije s nimi aj otcov otec A. Y., nar. XX.X.XXXX, ktorý im v starostlivosti o maloleté deti pomáha. Chlapci majú zariadenú vlastnú izbu a po rekonštrukcii sú k dispozícii v prípade potreby ďalšie izby. Každé z detí má tak k dispozícii dostatočný priestor na učenie, v dome sú aj dve kúpeľne. S družkou J. Y., nar. XX.X.XXXX je otec zasnúbený a majú

v pláne sa v budúcnosti aj zosobášit'. Otec uviedol, že najťažšie pre neho je, že jeho synovia mu neustále, keď sú v kontakte hovoria o zlých podmienkach, v ktorých musia žiť, hovoria, že ich starý otec bije, boja sa otcovi čokoľvek povedať, pretože keď sa to starý otec dozvie, dostanú tresty a bitku, dokonca na nich vraj mieri kušou a vzduchovkou, ktorú údajne vlastní. Chlapci starého otca ani starú matku neoslovujú babka, dedko, ale hovoria im hanlivo „on,“ alebo „ona.“ Otca vraj starý otec stále ohovára, chlapcov proti otcovi hucká, vyťahuje staré veci z minulosti a snaží sa otca celkovo očierniť. Otec uviedol, že si je vedomý chýb z minulosti, avšak teraz by chcel dať svojim synom dobrý domov a vychovať z nich slušných ľudí. Starý otec uvádzal na pojednávaní, že mu ide len o to, aby nemusel platiť výživné a mal úľavy na daniach. Toto tvrdenie podľa otca nie je pravdivé, otec je zamestnaný, má dostatočné finančné prostriedky a domnieva sa, že v prípade, že by boli maloletí otcovi zverení, náklady na ich starostlivosť by boli ešte väčšie, ako je momentálne stanovené výživné. Naopak si otec myslí, že starý otec má chlapcov len ako zdroj svojho príjmu, z ktorého platí aj svoje dlhy a chlapcov nemá vôbec rád. Po súde večer volala otcova družka s chlapcami, ktorí boli rozčarovaní z toho, že otec prehral súd a chlapci boli zverení starému otcovi. Povedali, že nechcú žiť so starým otcom. Otec uviedol, že sa chce o svojich synov riadne postarať, praje si, aby boli konečne kompletná rodina. Synovia si veľmi rozumejú s otcovou družkou, ktorá im nahrádza matku. V dedine majú centrum voľného času, kam chodí aj nevlastná dcéra S. a kde by si chlapci mohli robiť domáce úlohy, rovnako sa do prípravy do školy vie zapojiť aj otcova družka J.. Preto otec navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žiadal tiež, aby bola na pojednávaní vypočutá J. Y. a A. Y..

8. Procesný opatrovník samostatný odvolací návrh nepodal, k odvolaniu otca podal písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že mal. D. je dieťa s narušenou komunikačnou schopnosťou. Pracuje pod dozorom asistentky, učí sa horšie, má diagnostikovanú dyslexiu a dysgrafiю, má problém so sluchom, keď mal jeden rok, otec ho hodil o stenu. Podľa vyjadrenia školy vidieť posun, maloletý reaguje, avšak potrebuje na odpoveď dlhší čas. Dochádzka je výborná. Niekedy pozorovať výbuchy zlosti a agresivity. Mal. G. je žiak 4. ročníka ZŠ Y.. Škola uviedla, že maloletý máva výbuchy zlosti, je impulzívny, ale rešpektuje autority. Navštevuje školský klub. Žiacku knižku má pravidelne podpísanú. Pravidelne navštevuje alergologickú ambulanciu MUDr. R.. Ošetrujúcim lekárom maloletých je MUDr. U. O.. Deti absolvovali preventívne prehliadky a boli odoslaní do logopedickej ambulancie. Starý otec G. F. aj s maloletými deťmi žije v 3-izbovom RD s kuchyňou a príslušenstvom. Je zamestnaný na K. C. v Y. ako vodič, elektrikár na dobu neurčitú. Podľa vyjadrenia starého otca sa správanie maloletých detí zlepšilo od kedy začali navštevovať Referát poradensko-psychologických služieb. Aj naďalej starému otcovi vypomáha stará matka X. X., ktorá žije vo T. S.. Na základe vypracovaného znaleckého posudku, v ktorom sa taktiež uvádza, že lepšie predpoklady na výchovné vedenie maloletých má starý otec, ktorý má väčší časový priestor a aj vhodnejšie podmienky na zabezpečenie kontroly ich správania, procesný opatrovník navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

9. Starý otec odvolací návrh nepodal, k odvolaniu otca sa písomne vyjadril, pričom uviedol, že on ako starý otec dokáže vytvoriť, resp. už vytvoril vhodné podmienky pre výchovu maloletých detí a to, či už ide o pomery v domácnosti, ale aj iné skutočnosti. Veľmi aktívne sa zaujíma o školské aktivity a výsledky detí, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že im zabezpečil doučovanie. Výsledky v škole sa im zlepšili. Zabezpečuje deťom nadštandardnú starostlivosť, nie len dostatočnou pozornosťou, láskou, ale aj záujmom o ich psychologický a zdravotný rozvoj. G. navštevuje zubného lekára z dôvodu korekcie chrupu, D. chodí na logopédiu, k očnému lekárovi, z dôvodu nosenia okuliarov, s obomi otec chodí pravidelne k psychológovi Mgr. M. Y.. Aj týmito skutočnosťami starý otec dokazuje, že mu ide len a len o najlepší záujem maloletých detí. Starší D. má zdravotné problémy, v škole má zabezpečeného asistenta (čo nie je zabezpečené u jeho biologického otca), navyše zverením detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, zostane zachovaná stabilita prostredia, v ktorom deti žijú. Maloletí sú v období puberty. Súdny znalec PhDr. Kleinmann, PhD. konštatoval, že chlapci teraz potrebujú väčší dôraz na samostatnosť, uvedomenie si vlastnej osobnosti, v tomto období sú viac zraniteľní a pobyt v starostlivosti starého otca spĺňa základné podmienky pre osobnostný vývoj maloletých, má na nich viac času a vhodnejšie podmienky na zabezpečenie kontroly ich správania. Všetko tvrdenie otca proti starému otcovi je lož a nezakladá sa vôbec na pravde. Nie je pravda, že by chlapci žili v zlých podmienkach. Rovnako nie je pravda, že by ich starý otec bil a trestal. Ani súdny znalec nevyhodnotil osobu starého otca ako agresívnu, či násilnícku. Práve naopak, zistil, že vzťah detí k starému otcovi je pozitívny. Starý otec deti nebijе, nemieri na ne nijakou zbraňou, chlapcov proti otcovi nehucká. Ba naopak, existujú dôkazy o násilníckej povahe biologického otca maloletých chlapcov, čo možno podložiť dôkazmi. Ich nebohá matka H. F., musela od otca odísť, pre jeho násilnícku povahu. Bil ju, aj staršieho D.. Preto starý

otec navrhoval vypýtať si písomné vyjadrenie z Azylového domu v F., ktoré urobila svojho času ešte matka. Dokladom je tiež fotokópia lekárskej správy, ktoré si tiež možno vypýtať z archívu Nemocnice v Malackách. Starý otec má tiež k dispozícii SMS, kde J. Y. písala bývalej žene starého otca, babke maloletých X. X., že odišla na istý čas od otca detí, lebo ju aj jej dcéru bije. Tiež si súd môže vypýtať vyjadrenie z materskej školy, ako sa otec správa k deťom, o ktoré sa starajú. Tieto tvrdenia môže dosvedčiť aj X. X. a S. F., sestra nebohej matky. Ďalšie tvrdenie otca, že starý otec potrebuje chlapcov, aby si splatil dlhy, je absolútny nezmysel. Starý otec nemá žiadne exekúcie, ani nič také. Môže doložiť potvrdenie od zamestnávateľa K.N. Y., že za 5 rokov, čo je tam zamestnaný, nikto nepýtal uhradiť žiaden nesplatený dlh. Starý otec má maloletých chlapcov rád, záleží mu na ich najlepšom vývoji a rozvoji, a to sa nedá zaplatiť peniazmi. Ale za to ich otec neposiela pravidelne ani výživné. Súdny znalec vyhodnotil otca ako osobu, ktorá vidí chlapcov ako zdroj príjmu. Otec detí tvrdí, že jeho družka J. Y. nahrádza deťom ich mamu a má ich rada. Ale ako ich môže mať rada a ako sa o ne môže postarať, keď sa nestará ani o všetky svoje deti. Z predchádzajúceho vzťahu má dve deti, no vo výchove má len jedno. Starému otcovi sa nepáči, že otec a jeho družka vyvolávajú chlapcom, spomínajú im súdy, pýtajú si od nich na starého otca nejakú špinu, a to vyslovene. Takto ich deptajú, lebo deti to zle znášajú. D. sa aj posťažoval, že už ho nebaví počúvať o súdoch. Starý otec s ich babkou X. X. sa snažia o súdoch nehovoriť, ak to nie je vyslovene nutné. Starý otec preto navrhoval, aby odvolací súd odvolanie zamietol a potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

10. Starý otec k podanému vyjadreniu pripojil SMS od J. Y. z 14.4.2019, v ktorej menovaná uvádza, že od otca detí odišla, pretože jej ubližoval. Ďalej pripojil potvrdenie K. Y., že starému otcovi sa nevykonávajú žiadne zrážky zo mzdy, ani na neho nepísali správu o povesti ohľadom exekúcií a dlžôb. Lekársku správu o zdravotnom stave H. F. zo dňa 20.6.2019, v ktorej sa uvádza, že menovaná bola dňa 19.6.2009 napadnutá manželom, ďalej prepúšťaciú správu z 7.11.2005, podľa ktorej bola matka dňa 30.10.2005 napadnutá priateľom a zbitá, kopaná do hlavy, do hrudníka. Uznesenie OR PZ BA - okolie z 3.3.2017, podľa ktorého bolo vznesené obvinenie otcovi R. Y. pre prečin ublíženia na zdraví, nakoľko dňa 30.10.2005 matku fyzicky napadol. Podľa potvrdenia Okresnej prokuratúry Bratislava IV, bola na otca podaná tiež obžaloba. Napokon predložil doklady o platení výživného otcom.

11. Zúčastnená osoba, p. T. A., odvolanie nepodal, k odvolaniu otca sa písomne nevyjadril.

12. Ďalšie podania účastníkov v odvolacom konaní podané neboli.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP v spojení s § 62 ods. 1 zák. č. 162/2015 Z.z. účinného od 1.7.2016 Civilného mimosporového poriadku - ďalej len CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu otca nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP.

14. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol o návrhu starého otca na zverenie maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti vecne správne, keď vzhľadom na zmenu pomerov, ktorá nastala tým, že po smrti matky, ktorej boli deti zverené do osobnej starostlivosti, boli deti dočasne neodkladným opatrením zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jej druhu T. A., ktorý však výchovu maloletých detí naďalej nezvládal.

15. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre rozhodnutie zverení mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti

starého otca, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na výstižné, správne, presvedčivé a v relevantnom vyčerpávajúce odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa už iba nasledovné:

16. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

17. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

19. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

20. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

21. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

22. Podľa § 45 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti.

23. Rodičovské práva a povinnosti ako komplex troch základných zložiek „rodičovskej moci“ - právo dieťa vychovávať, zastupovať ho a právo spravovať jeho veci a majetok - patria rodičom od narodenia do plnoletosti dieťaťa. Patria osobám, ktoré sú podľa zákona považované za rodičov, teda žene, ktorá dieťa porodila - matke a mužovi, ktorému svedčí domnienka otcovstva - otcovi. V prípade ak jeden z rodičov nežije, je na výkon rodičovských práv a povinností oprávnený a povinný v celom rozsahu druhý rodič sám. Pokiaľ by ani on nemohol práva a povinnosti rodiča vykonávať, je potrebné prijať náhradné opatrenia, akým je aj zverenie dieťaťa do niektorej z foriem náhradnej starostlivosti (§ 44 a nasl. Zákona o rodine).

24. Náhradná starostlivosť má nahrádzať osobnú starostlivosť (nie výchovu!) rodičov o maloleté dieťa v prípade, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Znakmi náhradnej starostlivosti sú jej nevyhnutnosť a dočasnosť. Náhradnú starostlivosť môže súd nariadiť až vtedy, keď ohrozenie riadnej výchovy dieťaťa nekvalitou jeho života preváži nad jeho záujmom podporovať biologické väzby a rodinný život. Zároveň je zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti len dočasné opatrenie, ktoré súd zruší, ako náhle odpadnú prekážky pre obnovenie spoločného života detí s rodičmi. Neschopnosť

rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa potom môže spočívať v objektívnych alebo subjektívnych okolnostiach, napr. ak rodičia starostlivosť o dieťa zanedbávajú, čo sa vyznačuje nedostatkom ich starostlivosti, spôsobujúcim závažné ohrozenie vývoja dieťaťa alebo nebezpečenstva pre dieťa, zlyhanie pri zabezpečení telesných potrieb dieťaťa - výživy, ošatenia, ubytovania, zdravotnej starostlivosti, citové zanedbávanie - nezabezpečenie citových potrieb dieťaťa a pod.

25. Jednou z foriem náhradnej starostlivosti, je náhradná osobná starostlivosť inej fyzickej osoby ako rodiča. Základnou podmienkou pre zverenie mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je potreba chrániť záujem maloletého dieťaťa a subsidiárne v zmysle § 44 Zákona o rodine sú týmito podmienkami aj skutočnosť, že rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o mal. dieťa. Naplnené musia byť vždy všetky uvedené predpoklady pre odňatie dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov. Právnym následkom nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti je, že sa rodičia nemôžu o svoje dieťa osobne starať a túto starostlivosť zabezpečuje osoba, ktorej bolo dieťa rozhodnutím zverené, avšak len do času, kým si rodič na svojej strane nevytvorí alebo neobnoví podmienky pre prevzatie osobnej starostlivosti o dieťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa totiž majú vždy v prvom rade jeho rodičia. Obsahom ich práva „vychovávať“ dieťa je v prvom rade právo (a povinnosť) chrániť záujem dieťa, tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba, resp. určiť miesto jeho pobytu a právo osobne sa o neho starať. Kým rodič má právo výchovy dieťaťa, osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, má iba právo (a povinnosť) osobnej starostlivosti o dieťa, čo je užší pojem ako výchova.

26. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že maloleté deti boli neodkladným opatrením uznesením Okresného súdu Senica č. k. 11P/24/2017-10 zo dňa 19.6.2017 zverené po smrti ich matky dočasne do osobnej starostlivosti jej druha T. A.. Predmetné uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 11CoP/229/2017-21 zo dňa 8.11.2017. Starý otec mal. detí si podal dňa 31.1.2018 návrh na ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že p. T. A. ďalej starostlivosť o maloleté deti nezvládal a ich biologický otec R. Y. nedokáže vytvoriť podmienky pre ich riadnu výchovu a vývoj. Aj sám otec maloletých detí si podal dňa 9.5.2018 návrh na ich zverenie do svojej osobnej starostlivosti, konanie bolo vedené na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 11P/58/2018 a bolo zastavené uznesením č. k. 11P/58/2018-29 zo dňa 12.12.2018 pre späťvzatie návrhu. Rovnaký návrh na zverenie mal. detí do svojej osobnej starostlivosti vznesol otec aj v predmetnom súdnom konaní, ale vzhľadom na vyššie uvedenú zásadu, že rodičovské práva a povinnosti patria v plnom rozsahu obom rodičom a po smrti jedného z nich ich v plnom rozsahu vykonáva druhý rodič, nebolo potrebné osobitne o návrhu otca na zverenie mal. detí do jeho osobnej starostlivosti rozhodovať, keďže po smrti matky zostal on zo zákona jedinou osobou oprávnenou výchovu mal. detí zabezpečovať. Následne boli maloleté deti neodkladným opatrením dočasne zverené do náhradnej osobnej starostlivosti matkinho druha T. A. a starý otec si podal návrh vo veci samej na zverenie maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti. Súd tak správne rozhodoval o tomto návrhu na zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, ktorým sa hmotnoprávne riešilo odňatie detí zo starostlivosti otca a aj z dočasnej starostlivosti p. T. A..

27. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že skutočne inštitút náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa je inštitútom dočasným, teda sa má uplatňovať len dovtedy, kým rodičia, alebo niektorý z nich, nie je schopný sám zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Tento inštitút nemá v žiadnom prípade nahrádzať rodičovskú výchovu a starostlivosť o ich vlastné maloleté deti, pretože sú to predovšetkým rodičia, ktorí sú v prvom rade povinní sa o svoje maloleté deti starať a aj ich vychovávať. Dieťa pritom má aj právo, aby ho vychovávali predovšetkým jeho rodičia, ak sú toho schopní. Pomoc starých rodičov s výchovou ich vnúčať má byť len sekundárna a doplnená v rámci prirodzených rodinnoprávných vzťahov fungujúcich v širšej rodine. Zodpovednosť za výchovu dieťaťa, starostlivosť o neho a správu jeho vecí majú niesť predovšetkým jeho rodičia.

28. V danom prípade však boli zistené závažné skutočnosti, teda že matka s mal. deťmi odišla od biologického otca detí z dôvodu fyzického násillia voči nej, pričom zo správ kolízneho opatrovníka vyplýva, že dôvodom problémov so sluchom u mal. D. je skutočnosť, že jeho otec ho ako ročného hodil o stenu. Po odchode matky zo spoločnej domácnosti, žila táto od roku 2010 s T. A., v ktorom období, až do zverenia detí do dočasnej starostlivosti p. T. A. v r. 2017, otec maloletých detí za obdobie 7 rokov o maloleté deti neprejavoval záujem, nenavštevoval ich, neplatil na ne riadne výživné. Uvedené skutočnosti predstavujú závažné zistenia o skutočnom nezaujme otca o svoje maloleté deti,

neplnenia si riadne svojich rodičovských povinností a vzhľadom na násilné prejavy otca v minulosti vážne spochybňujú jeho schopnosť riadne si vykonávať svoje rodičovské práva a povinnosti v záujme maloletých detí D. a G. aj v súčasnosti. Otec síce verbálne prejavuje záujem o maloleté deti, ale dosiaľ svojim skutočným správaním tento opravdivý záujem nedokázal. V súčasnosti má síce otec ďalšiu rodinu a so svojou družkou má ďalšie dve maloleté deti, avšak otec nepreukázal, či aj v tejto rodine nie sú problémy s násilím, najmä ak zo sms jeho družky vyplýva, že ho už raz v minulosti (4/2019) opustila, nakoľko jej mal ubližovať. V podanom odvolaní otec uvádzal, že súd nedostatočne vyhodnotil jeho pomery, keďže on má vytvorené vhodné podmienky pre výchovu maloletých, ktorí majú u neho k dispozícii vlastnú izbu, pričom s výchovou maloletých by mu mala pomáhať aj jeho družka, ale na tomto mieste odvolací súd uvádza, že dôvodom pre zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca neboli nedostatočné bytové, či majetkové pomery otca, ale bolo to nedostatočné osvedčenie jeho vlastných rodičovských kompetencií, teda preukázanie, že otec bude svoje rodičovské práva a povinnosti, t. j. obe maloleté deti vychovávať, zastupovať a spravovať ich majetok, zodpovedne a v plnom záujme maloletých detí, keď doteraz sa o deti nezaujímal, nestaral sa o ich potreby, dokonca mal D. ublížiť, podľa lekárskeho správ mal fyzicky ubližovať aj matke mal. detí.

29. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie vykonané dokazovanie vyhodnotil správne a teda, že aktuálne je najvhodnejšou osobou pre zabezpečovanie osobnej starostlivosti o mal. deti ich starý otec, ktorý im poskytuje dostatočné zázemie, stabilné a bezpečné prostredie. Otec dosiaľ svoje rodičovské kompetencie vo vzťahu k maloletým D. a G. nepreukázal. Je v záujme maloletých detí, aby vyrastali v zdravom rodinnom prostredí, ktoré im aktuálne plne poskytuje ich starý otec, nakoľko je zrejmé, že sa pod jeho vedením zlepšil aj ich prospech, majú výbornú školskú dochádzku, starý otec sa stará riadne aj o ich zdravotnú starostlivosť a navštevuje s nimi aj psychológa, čo je plne v prospech mal. detí. Mal. D. má v škole, ktorú navštevuje zabezpečeného aj asistenta, ktorého potrebuje, čo u otca zatiaľ nie je. V starostlivosti starého otca o maloletých neboli zistené žiadne nedostatky, jeho pozitívny výchovný vplyv konštatoval aj znalec, pričom u otca spozoroval skôr určitý finančný kalkul, ako motiváciu pre prevzatie starostlivosti o maloleté deti po toľkých rokoch, ako sa o svoje deti otec vôbec nezaujímal.

30. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že nie je možné opomenúť správanie sa otca v minulosti. Je preto úlohou otca do budúcnosti presvedčiť o svojich poctivých úmysloch a skutočnom záujme o maloleté deti. Je skutočne za daného stavu v záujme maloletých detí, aby nateraz zostali v starostlivosti starého otca. Odvolací súd si pritom plne uvedomuje, že je prvoradým právom rodiča svoje dieťa vychovávať a starať sa o neho, avšak v tomto konkrétnom prípade prevažuje najvyšší záujem maloletých detí vyrastať v zdravom a bezpečnom rodinnom prostredí, ktoré zabezpečuje naplnenie všetkých ich potrieb. Nie je pritom vylúčené, že ak otec detí neskôr preukáže, že je schopný zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloleté deti, pričom nestačí pripraviť iba materiálne podmienky pre ich výchovu, ale aj podmienky pre ich zdravý fyzický a psychický vývoj, aby v budúcnosti došlo k zrušeniu nariadenej náhradnej osobnej starostlivosti, a teda opätovnému zvereniu detí do starostlivosti ich biologického otca.

31. Je preto potrebné, aby otec prejavoval úprimný a dlhodobý záujem o maloleté deti, s deťmi sa pravidelne stretával, zaujímal sa o ich potreby, riadne si plnil svoju vyživovaciu povinnosť k nim a až potom po preukázaní svojich rodičovských schopností prevzal aj skutočnú osobnú starostlivosť o mal. deti. Otec potom vo svojom odvolaní neuviedol žiadne také argumenty, ktoré by boli dôvodom pre zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Svoje tvrdenia o tom, že starý otec mal maloletých biť, či trestať a proti otcovi ich huckať ničím konkrétnym nepodložil. Pokiaľ otec v odvolaní navrhoval vypočuť ako svedkov svoju družku a otca, odvolací súd nepovažoval doplnenie dokazovania výsluchom takýchto svedkov za potrebné, nakoľko dokazovanie bolo vykonané v rozsahu dostatočnom pre rozhodnutie. Spôsobilosť starého otca sa o mal. deti starať mal súd preukázané najmä na základe šetrenia kolízneho opatrovníka a tiež znaleckým dokazovaním. Svedkovia navrhnutí otcem, sú pritom jeho blízkymi osobami, čiže nemožno zaručiť nestrannosť ich výpovede. Odvolací súd má skôr za to, že je skutočne potrebné, aby otec teraz svojim konkrétnym správaním dlhodobo preukázal svoj skutočný záujem o maloleté deti, nakoľko súd má preukázaný skôr opak, a to absolútny nezaujímanosť v období takmer siedmich rokov, až do smrti matky mal. detí a riadne neplnenie si jeho rodičovských povinností.

32. Starý otec je tak na základe vykonaného dokazovania aktuálne najvhodnejšou osobou pre výkon osobnej starostlivosti o maloleté deti. Je však vhodné, aby otec a starý otec začali spolu o potrebách maloletých detí viac komunikovať a na ich výchove začali navzájom spolupracovať.

33. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil, nakoľko nezistil ani dôvody pre zmenu výrokov o úprave vyživovacej povinnosti otca, prípadne o úprave styku otca s mal. deťmi, ktoré výroky otec a ani žiaden z účastníkov osobitnými odvolacími dôvodmi nenapádal. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako v celom rozsahu vecne správny s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

34. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a § 58 CMP s použitím § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov ani návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 CMP nepodal.

35. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP). Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.

Podľa štvrtej časti CMP (§ 370 až 391) sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému. Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP). Podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upravuje vyhl. MS SR č. 207/2016 Z.z.